

Změny závazků ze smlouvy na veřejnou zakázku podle § 222 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Není-li dále stanoveno jinak, **nesmí zadavatel umožnit podstatnou změnu** závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku po dobu jeho trvání bez provedení nového zadávacího řízení podle zákona o zadávání veřejných zakázek (§ 222 odst. 1). To neplatí v případě změn, u nichž jsou splněny podmínky pro výjimku z povinnosti zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení stanovenou tímto zákonem. Je-li taková výjimka omezena pro podlimitní veřejnou zakázku, veřejnou zakázku malého rozsahu, nebo koncesi malého rozsahu, lze ji pro změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku použít pouze tehdy, pokud celková hodnota závazku po jeho změně nepřekročí limit podle § 25 pro podlimitní veřejnou zakázku, § 27 pro veřejnou zakázku malého rozsahu nebo § 178 pro koncesi malého rozsahu. Změnu, kterou zákon považuje za nepodstatnou, lze provést bez realizace zadávacího řízení.

Změna závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku není v zákoně o zadávání veřejných zakázek zakotvena jako nárok ze strany vybraného dodavatele, ale **jedná se pouze o možnost zadavatele**. Zákon o zadávání veřejných zakázek tedy pouze řeší otázku, které změny jsou přípustné a které nikoliv; v žádném případě však zadavatel nemá ze zákona o zadávání veřejných zakázek povinnost provést změny požadované dodavatelem. Tudíž i v případě, že bude jednat o změnu nepodstatnou, není vyloučeno, aby zadavatel takovou změnu realizoval v zadávacím řízení.

Hodnota změny podle § 222 odst. 4

Pro účely posouzení splnění limitů 10 % nebo 15 % je rozhodná hodnota provedené změny. Součet hodnoty změn provedených podle odstavce 4 tak musí být vzhledem k původní hodnotě závazku nižší než 10 % (dodávky, služby nebo koncese na stavební práce) nebo 15 % (stavební práce, které nejsou koncesí). To znamená, že je-li součet hodnoty změn roven nebo vyšší než 10 % (15 %), nejsou podmínky podle odstavce 4 naplněny.

Výpočet hodnoty změny podle § 222 odst. 4

Způsob výpočtu hodnoty změn byl konzultován s Evropskou komisí, která doporučila postupovat při výpočtu hodnoty změn následujícím způsobem.

Pokud tedy

- změna spočívá pouze v rozšíření předmětu smlouvy na veřejnou zakázku, je rozhodující cena přidaného plnění,
- změna spočívá pouze v zúžení (redukci) předmětu smlouvy na veřejnou zakázku, je rozhodující cena nevyčerpaného plnění,
- dochází ke změně části plnění předmětu smlouvy na veřejnou zakázku (například výměna jednoho výrobku za jiný nebo provedení stavebních prací jiným způsobem), je třeba zohlednit jak cenu přidaného (nového) plnění, tak cenu nevyčerpaného (původního) plnění. Půjde tedy o součet absolutních hodnot přidaného (nového) a nevyčerpaného (původního) plnění.

Příklad

		změna (rozšíření / zúžení)	hodnota změny
změna 1	rozšíření	+ 10 000 / 0	10 000
změna 2	zúžení (redukce)	0 / - 15 000	15 000
změna 3	výměna části	+ 20 000 / - 10 000	30 000

změna 4	výměna části	+ 8 000 / - 16 000	24 000
celkem			79 000

Jelikož problematika počítání hodnoty změn nebyla na evropské úrovni doposud rozhodnuta a s ohledem na stanovisko Evropské komise, doporučuje Ministerstvo pro místní rozvoj při výpočtu hodnoty změny postupovat shora uvedeným způsobem.

Cenový nárůst podle § 222 odst. 5, odst. 6 a odst. 9

Limit cenového nárůstu podle odstavce 9 se vztahuje na cenový nárůst změn podle odstavce 5 a 6; nezapočítávají se však do něj změny provedené podle ostatních odstavců, i kdyby zvyšovaly celkovou cenu veřejné zakázky.

Při výpočtu limitu cenového nárůstu podle odstavce 9 se na rozdíl od výpočtu hodnoty změny odečítají dodávky, služby nebo stavební práce, které nebyly v původní veřejné zakázce realizovány. Lze tedy odečíst nerealizovaná plnění.

Vztah mezi změnami podle § 222

Z hlediska systematického stojí důvody podle odstavců 2, 3, 4, 5, 6 a 10 vedle sebe. Odstavec 7 je specifickým případem důvodu podle odstavce 3, který lze uplatnit v případě stavebních prací, které jsou zadávány na základě soupisu stavebních prací. To však nevylučuje, aby i v případě těchto stavebních prací byla nepodstatnost provedené změny dovozována přímo z odstavce 3

Odstavec 2: Pokud jsou naplněny podmínky podle odstavce 2 (jde o jednoznačně vyhrazenou změnu), není již třeba dokládat splnění podmínek nebo naplnění limitů podle ostatních odstavců.

Odstavec 3: Pokud jsou naplněny podmínky podle odstavce 3 (zadavatel prokáže, že změna by neumožnila účast jiných dodavatelů, neovlivnila výběr dodavatele, nezměnila ekonomickou rovnováhu smlouvy ve prospěch vybraného dodavatele a významně nerozšířila předmět veřejné zakázky), potažmo **odstavce 7** (jde o záměnu obdobných položek se stejnou nebo vyšší kvalitou a stejnou nebo nižší cenou), není již třeba prokazovat podmínky podle ostatních odstavců.

Odstavec 4: Pokud změna naplňuje podmínky podle odstavce 4 (změna de minimis), není již z hlediska zákona o zadávání veřejných zakázek nutné zkoumat důvody pro tuto změnu. V žádném případě taková změna nesmí změnit celkovou povahu veřejné zakázky.

Odstavec 5 a 6: Pokud jsou naplněny podmínky podle odstavce 5 (dodatečné dodávky, služby nebo stavební práce), není již třeba dokazovat podmínky podle ostatních odstavců, zejména pak důvody podle odstavce 3 a tedy zkoumat vliv na původní zadávací řízení. Totéž platí pro změny podle odstavce 6. V obou případech je však třeba splnit společný limit cenového nárůstu do 30 % podle odstavce 9.

Odstavec 10: Odstavec 10 pak řeší případy změny v osobě vybraného dodavatele.

Více změn v rámci jedné veřejné zakázky

Zadavatel může realizovat více změn závazku z jedné smlouvy na veřejnou zakázku. Tyto změny mohou mít různé důvody.

Může nastat situace, kdy jedna změna bude splňovat podmínky více odstavců. Například změna nepřekračující 1 % původní hodnoty závazku může být nepodstatná podle odstavce 4 (de minimis) a současně být změnou nepředvídanou podle odstavce 6.

Zadavatel musí odůvodnit každou z provedených změn alespoň jedním důvodem, jinak by bylo nutné provést nové zadávací řízení pro neodůvodněné změny.

Příklad

	důvod	hodnota změny	cenový nárůst
změna 1	dodatečné stavební práce	nezapočítá se	do 30 %
změna 2	nepředvídané práce	nezapočítá se	
změna 3	de minimis	9 %	nezapočítá se

Změna podle § 222 odst. 4 (de minimis)

Pro použití změny závazku podle odstavce 4 je nutno zachovat limit změny pro podlimitní veřejnou zakázku a dále limit podle odstavce 4, tj. hodnota změn musí být nižší než 10 % původní hodnoty závazku (dodávky, služby, koncese na stavební práce), nebo 15 % původní hodnoty závazku (stavební práce, která není koncesí). U všech uvedených limitů rozhoduje součet změn provedených podle odstavce 4. Do limitů se však nezapočítávají změny provedené podle jiných odstavců.

Příklad

	důvod	hodnota změny	cenový nárůst
změna 1	dodatečné stavební práce	nezapočítá se	do 30 %
změna 2	nepředvídané práce	nezapočítá se	
změna 3		9 %	nezapočítá se
změna 4		8 %	nezapočítá se

Pokud v uvedeném případě nejsou změny 3 a 4 odůvodněny podle ostatních odstavců § 222, nelze důvod podle odstavce 4 (de minimis) použít ani na jednu ze změn 3 nebo 4, neboť pro limit 10 % nebo 15 % je rozhodný součet hodnot těchto změn.

Možnost použití změny závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku z časového hlediska

Změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku podle § 222 zadavatel může uplatnit **pouze po dobu trvání závazku**¹, respektive doby trvání rámcové dohody. Po ukončení závazku nebo rámcové dohody se § 222 nepoužije.

Platí však, že i po splnění závazku je možné **realizovat jednací řízení bez uveřejnění** za splnění podmínek předvídaných zákonem, tj. například v případě naplnění důvodů podle § 64 písm. b) může zadavatel pořídit dodatečné dodávky od stávajícího vybraného dodavatele, ačkoliv smlouva na předmětnou veřejnou zakázku byla již zcela splněna.

Doporučení pro zadavatele

Na základě zkušeností z minulých veřejných zakázek by se zadavatel měl snažit předvídatelné a opakující se změny vyhradit si předem dle § 100 v zadávací dokumentaci a ve smlouvě na veřejnou zakázku. To je však možné pouze tehdy, pokud lze takové změny předem jednoznačně vymezit a zároveň přesně určit mechanismus, jak bude daný závazek ze smlouvy na veřejnou zakázku změněn.

Pokud změny závazku ze smlouvy nemají vysokou hodnotu a lze je na základě výše uvedených pravidel podřadit pod důvod podle § 222 odst. 4 (de minimis), není potřeba takovou změnu z hlediska zákona o zadávání veřejných zakázek dále odůvodňovat. Je však třeba upozornit na skutečnost, že i tyto změny by měly mít věcný důvod a řádně hospodařící zadavatel by neměl připouštět ekonomicky nevýhodné změny závazku.

Je-li však zadavatel schopen odůvodnit, že jde o změny nepodstatné podle obecně formulovaného důvodu podle odstavce 3, respektive o nepodstatnou záměnu položek podle odstavce 7, není potřeba provádět výpočty hodnot těchto změn.

¹ Zde je nutno upřesnit, že některé závazky ze smluv na veřejné zakázky mohou přetrvávat i po splnění vlastního předmětu veřejné zakázky. Jedná se například o povinnost výměny nebo opravy vadného zboží v době trvání záruky. Na změnu délky záruční doby nebo jiných podmínek uplatnění záruky by se § 222 aplikoval po celou dobu trvání záruky.

Specifické důvody podle odstavců 5, 6 a 10 je potřeba řádně odůvodnit, lze uplatnit více důvodů vedle sebe, ale je nutné odůvodnit každou z provedených změn jednotlivě.

Pokud jedna věcná změna spočívá ve změně více položek (zejména v případě položkových rozpočtů), lze stejné odůvodnění vztáhnout k více položkám, které spolu věcně souvisí.

